

Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

31 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:

Președinte – Toma Nadejda,

Judecători – Guzun Ion, Diaconu Iurie, Catan Liliana și Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Gavdiuc Valentina, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 martie 2022, în cauza penală în privința lui

*Cebanovici Ion XXXXX, născut la
XXXXX, originar din XXXXX și domiciliat în
XXXXX*

*Șevciuc Vasile XXXXX, născut la
XXXXX, originar din XXXXX și domiciliat în
XXXXX*

Termenul examinării cauzei:

Instanța de fond: 06.12.2021 – 29.12.2021;

Instanța de apel: 24.01.2022 – 22.03.2022;

Instanța de recurs: 02.06.2022 – 31.10.2022.

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din 29 decembrie 2021 au fost recunoscuți vinovați și condamnați:

Cebanovici Ion XXXXX în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 222 alin. (2) lit. a) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani.

În conformitate cu prevederile art. 85 Cod penal, la pedeapsa stabilită i-a fost adăugată parțial partea neexecutată a pedepsei sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, stabilită prin sentința Judecătorei Edineț, sediul Central din 16 august 2021, fiindu-i stabilită o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani și 6 (șase) luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Șevciuc Vasile XXXXX în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 222 alin. (2) lit. a) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 1 100 (una mie una sută) unități convenționale, echivalentul sumei de 55 000 (cincizeci și cinci mii) lei.

1.1. Pentru a pronunța sentința adoptată, prima instanță, *în fapt*, a reținut că, Cebanecici Ion și Șevciuc Vasile acționând împreună, în prima jumătate a lunii noiembrie 2021, data exactă nefiind stabilită de către organul de urmărire penală, aproximativ pe la ora 14:30, din intenții huliganice, contrar normelor stabilite în societate și relațiilor sociale cu privire la păstrarea sentimentului de respect și memoria față de cei decedați, au intrat în cimitirul amplasat în s. Burlănești, r-nul Edineț unde, acționând cu intenție directă au profanat mormântul lui Cușnir Ion și Cușnir Maria, urcând cu picioarele încălțate pe crucea instalată, cuprinzând-o în mod ironic, s-au fotografiat unul pe altul. În continuare, în mod obraznic, ponegrind valorile și simbolurile creștine, au postat pozele pe rețeaua de socializare publică „Instagram”, astfel, creând sentimente negative rudelor defuncțiilor.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, *în drept*, acțiunile inculpatului au fost încadrate în baza art. 222 alin. (2) lit. a) Cod penal, profanarea mormintelor, adică profanarea prin orice mijloace a unui mormânt, comisă de 2 persoane.

2. Nefiind de acord cu sentința pronunțată, împotriva acesteia a declarat apel **avocatul Veaceslav Evstratii în numele inculpaților Cebanecici Ion și Șevciuc Vasile**, care a solicitat admiterea cererii de apel, casarea sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Cebanecici Ion și Șevciuc Vasile să fie achitați, din motivul lipsei în acțiunile lor a componenței de infracțiune.

În motivarea apelului avocatul a indicat că, în acțiunile inculpaților nu se regăsește semnul calificativ „din intenții huliganice”, iar prin sentința primei instanțe li se impută intențiile huliganice.

Apelanta a mai invocat că, instanța de fond nu a apreciat dacă crucea este un obiect religios sau un simbol al religiei și care act normativ interzice de a cuprinde crucea. În opinia apelantei, prima instanță eronat a concluzionat existența în acțiunile inculpaților a laturii subiective a infracțiunii incriminate acestora.

La fel, s-a atras atenția că inculpatul Cebanecici Ion nu a postat fotografiile pe rețeaua „Instagram”, acesta neavând telefon mobil.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 martie 2022, apelul declarat a fost admis, din alte motive decât cele invocate, cu casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, după cum

urmează:

S-a încetat procesul penal în cauza lui Cebanovici Ion XXXXX, recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 222 alin. (2) lit. a) Cod penal, cu liberarea acestuia de la executarea pedepsei în temeiul art. 2 alin. (4) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

S-a încetat procesul penal în cauza lui Șevciuc Vasile XXXXX, recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 222 alin.(2) lit. a) Cod penal, cu liberarea acestuia de la executarea pedepsei în temeiul art. 2 alin. (4) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

3.1. Pentru a pronunța decizia nominalizată, instanța de apel a relevat că la caz, concluzia primei instanțe referitoare la vinovăția inculpaților Cebanovici Ion și Șevciuc Vasile este pe deplin justificată, or, verificând din oficiu la acest capitol sentința pronunțată, instanța de apel a considerat că vina inculpaților în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 222 alin.(2) lit. a) Cod penal, a fost dovedită integral prin probele administrate și cercetate conform art. 101 Cod de procedură penală. Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe administrate la faza de urmărire penală, și admise de prima instanță, fiind corect apreciate, din punct de vedere al pertinentei, concluziei și veridicității, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Concluzionând vinovăția inculpaților în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 222 alin. (2) lit. a) Cod penal, instanța de apel a considerat că la stabilirea categoriei și termenului pedepsei penale instanța de fond a ținut seama de prevederile art. 61, 75 Cod penal, și anume: scopul pedepsei penale la restabilirea echității sociale, corectarea condamnaților și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, de criteriile generale de individualizare a pedepsei penale, ce țin de gravitatea faptei penale prevăzute la art. 222 alin. (1) lit. a) Cod penal considerate ca fiind săvârșite de inculpați, care în temeiul art. 16 alin. (3) Cod penal face parte din categoria infracțiunilor mai puțin grave, de urmările prejudiciabile, de motivul săvârșirii infracțiunii, de persoana inculpatului Cebanovici Ion, care anterior a fost condamnat (f.d. 46-47), a săvârșit infracțiunea în perioada de probațiune, a fost în conflict și cu legea contravențională (f.d. 45), la evidența medicului psihiatru și narcolog nu se află (f.d. 41), la locul de trai se caracterizează negativ (f.d. 40), a recunoscut vina parțial, de asemenea, persoana inculpatului Șevciuc Vasile, care anterior nu a fost în conflict cu legea penală și cea contravențională (f.d. 36-37), la evidența medicului psihiatru și narcolog nu se află (f.d. 35), la locul de trai se caracterizează pozitiv (f.d. 34), a recunoscut vina parțial, atitudinea societății față de pedeapsa penală ce urmează a fi stabilită inculpaților pentru faptele săvârșite, corect stabilindu-i inculpatului Cebanovici Ion pedeapsa închisorii în limitele articolului incriminat, cu aplicarea

prevederilor art. 85 Cod penal și just concluzionând posibilitatea corectării și reeducării inculpatului Șevciuc Vasile fără izolarea lui de societate, stabilindu-i pedeapsa sub formă de amendă în limitele sancțiunii articolului incriminat.

Totodată, instanța a relevat că în privința inculpaților Cebanevici Ion și Șevciuc Vasile urmează a fi aplicate prevederile Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În conformitate cu prevederile art. 389 alin. (4) pct.2) Cod de procedură penală, sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal și în cazurile prevăzute la art. 89 alin. (2) lit. a), b), c), e), f) și g) Cod penal.

Conform art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

În acest sens, instanța de apel a constatat că art. 1 din Legea nr. 243 din 24.12.2021 stabilește expres că, prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art. 2-5, 7, 8.

În ședința instanței de apel, inculpații Cebanevici Ion și Șevciuc Vasile și-au exprimat acordul privind aplicarea în privința lor a Legii privind amnistia și au solicitat încetarea procesului penal în baza Legii cu privire la amnistie, cererile fiind susținute și de avocatul Corolevschi Maria.

Potrivit art. 2 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege.

Potrivit art. 2 alin. (3) al Legii menționate, încetarea procesului penal conform alin. (1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate.

De asemenea, conform prevederilor art. 2 alin. (4) din aceeași lege, în privința persoanei care refuză încetarea procesului penal, conform alin. (1)-(3) din prezentul articol, instanța de judecată, la pronunțarea sentinței, poate hotărî încetarea procesului penal dacă, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată, inculpatul întrunește criteriile stabilite la art. 1 și nu cade sub incidența art. 6.

Astfel, Cebanevici Ion și Șevciuc Vasile au fost recunoscuți vinovați pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 222 alin. (2) lit. a) Cod penal, care prevede ca pedeapsă amendă de la 1050 la 1250 de unități convenționale sau munca neremunerată în

folosul comunității de la 200 la 240 de ore, sau închisoarea de la 1 la 4 ani.

În situația stabilită pe caz, privind comiterea de către Cebanovici Ion și Șevciuc Vasile a infracțiunii incriminate, ținând cont de prevederile enunțate, instanța de apel a ajuns la concluzia că careva interdicții în vederea aplicării actului de amnistie în privința acestora nu sunt.

În aspectul celor menționate mai sus, instanța a decis admiterea apelului declarat pe caz, din alte motive decât cele invocate, cu încetarea procesului penal în privința inculpaților în baza art. 222 alin. (2) lit. a) Cod penal, din motivul intervenirii actului de amnistie.

4. Legalitatea și temeinicia deciziei instanței de apel este contestată cu recurs ordinar de către *procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Gaudiuc Valentina*, care invocând temei pentru recurs prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În susținerea recursului, acuzatorul de stat a punctat că amnistia este actul, prin care se înlătură răspunderea penală și consecințele condamnării pentru infracțiunile săvârșite până la apariția sa. Noțiunea de amnistie se regăsește în art. 107 Cod penal, unde se stipulează că aceasta reprezintă actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Prin urmare, luând în considerare, că o hotărâre judecătorească de aplicare a amnistiei nu constituie temei de reabilitare a persoanei (art. 285 alin. (2), 274 pct. 4) Cod de procedură penală), amnistia poate fi aplicată doar după cercetarea tuturor probelor și stabilirea vinovăției persoanei în comiterea infracțiunii incriminate, în ordinea art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod procedură penală, pe caz urmând a fi adoptată o hotărâre de condamnare cu liberarea, reducere ori comutare a pedepselor penale.

Instanța de apel, corect a concluzionat faptul că inculpații Cebanovici Ion și Șevciuc Vasile cad sub incidența Legii nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia, corect i-a liberat de la executarea pedepsei penale, însă incorect a încetat procesul penal.

Cu toate că în descriptivul deciziei instanța de apel face referire la prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, indicând că sentința de condamnare se adoptă cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de la executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal și în cazurile prevăzute de art. 89 alin. 2) lit. a), b), c), e), f) și g) Cod penal, în dispozitiv pronunță soluție de încetare a procesului penal în privința lui Cebanovici Ion și Șevciuc Vasile, recunoscuți vinovați în baza art. 222 alin. (2) lit. a) Cod penal, cu liberarea acestora de la executarea pedepsei penale în temeiul art. 2 alin. (4) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

5. Judecând recursul ordinar declarat și verificând legalitatea hotărârii atacate în baza materialelor din dosar, Colegiul penal lărgit conchide că acesta urmează a fi admis în conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, potrivit cărora judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat ori trebuia să se pronunțe prima instanță și care, prin apel, se transmit instanței de apel sânt următoarele: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu; dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă; în ce constă participația, contribuția materială a fiecărui participant; dacă există circumstanțe atenuante și agravante; dacă probele corect au fost apreciate; dacă toate în ansamblu au fost apreciate de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

Cât privește chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, acestea sânt: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii; dacă infracțiunea a fost corect calificată; dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate.

Revenind la textul deciziei recurate, și lecturând partea descriptivă a acesteia, instanța de recurs remarcă faptul că, la baza soluției de încetare a procesului penal în privința lui Cebanovici Ion și Șevciuc Vasile a fost reținută Legea cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021.

Așadar, statuând asupra vinovăției inculpaților în comiterea faptei prejudiciabile prevăzute la art. 222 alin. (2) lit. a) Cod penal, în baza cererii scrise depusă personal de către Șevciuc Vasile și de către Cebanovici Ion prin intermediul avocatului său, pe motiv că nu poate scrie (f.d. 129, 130, vol. I), instanța de apel a purces la verificarea condițiilor, care necesită a fi întrunite cumulativ pentru a fi aplicabilă legea discutată.

În acest sens, au fost identificate următoarele norme legale din Legea privind amnistia care, în viziunea instanței de apel, au fost călăuzitoare și suficiente pentru justa soluționare a cauzei penale vizate: „Conform art. 2 alin.(1) al Legii cu privire la amnistie în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24.12.2021 procesele penale în privința infracțiunilor săvârșite până la adoptarea prezentei legi, pentru care Codul penal nr. 985/2002 prevede drept pedeapsă principală maximă o pedeapsă nu mai aspră decât pedeapsa cu închisoare pe un termen de 7 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la cea de judecare a cauzei, cu excepțiile prevăzute de prezenta lege. Potrivit art. 2 alin. (2) Procesul penal în privința infracțiunilor ușoare, mai puțin grave și grave, săvârșite până la adoptarea prezentei legi de persoane care, la data

comiterii infracțiunii, nu atinseseră vârsta de 18 ani, încetează la faza de urmărire penală sau la faza de judecare a cauzei. Potrivit art. (3) Încetarea procesului penal conform alin. (1) și (2) are loc cu acordul scris al persoanei bănuite, învinuite sau inculpate.

În prevederile Art. 1. - (1) din legea sus menționată se indică faptul : „Prezenta lege se aplică condiționat și exclusiv persoanelor bănuite, învinuite și inculpate, precum și persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă și sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2-5, 7, 8.” (f.d. 110-111, vol. V).

Totodată, potrivit dispozitivului deciziei contestate și părții descriptive a acesteia, instanța de apel a considerat necesar de a înceta procesul penal în cauza lui Cebanevici Ion și Șevciuc Vasile recunoscuți vinoveți de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 222 alin. (2) lit. a) Cod penal, cu liberarea acestora de executarea pedepsei penale în temeiul art. 2 alin. (4) din Legea nr. 243 din 24 decembrie 2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova (f.d. 138 verso, 139, vol. I).

Asupra celor consemnate supra, Colegiul găsește necesar a puncta că în corespundere cu art. 107 alin. (1) Cod penal, amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei, fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei.

Astfel, ținând cont de faptul că solicitarea de aplicare a actului de amnistie a intervenit la faza de judecare a apelului, instanța urma a adopta și pronunța o hotărâre în conformitate cu prevederile art. 389 alin. (4) pct. 2) Cod de procedură penală, potrivit cărora se adoptă o sentință de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei în cazul amnistiei conform art. 107 Cod penal.

Reieșind din înțelesul juridic al normei precitate, rezultă că instanța de apel pripit a ajuns la concluzia de a înceta procesul penal în privința inculpatului, cu liberarea de răspundere penală a acestuia, punând la baza acesteia intervenirea actului de amnistie, din moment ce legiuitorul autohton a stabilit expres că în cazul amnistiei se adoptă o sentință (hotărâre) de condamnare cu stabilirea pedepsei și cu liberarea de executarea ei.

Dat fiind că încălcările normelor procedurale specificate, comise de către instanța de apel, constituie erori de drept prescrise în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și care nu pot fi corectate de către instanța de recurs, se impune soluția admiterii recursului ordinar, casării totale a deciziei și dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei instanța urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor circumstanțelor cauzei și să țină seama de cele invocate în prezenta decizie și ținând cont

de motivele casării deciziei atacate, să înlăture omisiunile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

6. În conformitate cu art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de Circumscripție Bălți, Gavdiuc Valentina, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 22 martie 2022, în cauza penală în privința lui *Cebanevici Ion XXXXX și Șevciuc Vasile XXXXX* și dispune rejudecarea cauzei, de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunțată integral la *13 decembrie 2022*.

Președinte

Judecători

Toma Nadejda

Guzun Ion

Diaconu Iurie

Catan Liliana

Boico Victor